

Sjælens farver

Maleren Sven Okkels har prøvet at indfange farvernes sjæl, som de kommer til udtryk på lærredet.

VÆLG dit tøj efter hårets farve og køb dine smykker efter øjnene. Find dine farver; find din type gennem farverne og du ved straks mere om dig selv. Men hvem kan skifte personligheden ud for at følge modens farver?

Det kan synes indlysende, at tingenes farve er en uadskillelig del af tingene; men i kunsten er omverdenen blot påskudde, der sætter gang i malerens fantasi. Hvad han vil udtrykke er hans egen hemmelighed som han ikke engang selv kender, før den dukker frem for hans egne undrende øjne på lærredet. Han har dog kun sin palets farver til at udtrykke den med; denne hemmelighed, der også kaldes hans sjæl, eller personlighed. Vi har den for alle mennesker; men griber vi efter farven i tuberne og trykker den ud for så at

gå i gang med pensel og lærred; ja, så står vi dér med selve farvens brand op i øjnene. Vi griber efter dens sjæl - og så er det godt lige at have tænkt over hvilket sprog vi egentlig benytter os af, når vi vil tæmme regnbuen og være kolorister.

Farvens sjæl, dens symbolik, er jo så forskellig fra land til land; fra kultur til kultur, at der tilsyneladende ikke findes et fælles menneskeligt holdpunkt. Alligevel synes farvens magi at tage form og jeg skynder mig at indfange dens idé på lærredet.

Gul

Solen som den brænder os i øjnene midt på dagen, hed og hensynsløs. Æggets indre. Svovl-ild og djævelskab.

Lys okker

Bleg som den lerede jord vi er kommet af. Rolig og blid som bækken. Frugtbar som floden.

Rød

Flammer og blod. Gløderne i bålet. Elskov, kamp og vildskab.

Rosa

Hudens eftergivelse og berøringens glæde. Venus' fødsel under en regn af roser.

Dybrød

Stærket blod; rædsel og gru. Dagen er slut og solen går bort.

Brun

Jorden under vore fødder. Tyngden, som vore ben fornemmer den. Gravens farve.

Lyseblå

Himlens lethed og vandløbets friskhed. Det jomfruelige. Fjerne bjerge og skyer der opløses i intet.

Mørkeblå

Havet. Nattens komme. Himlens dyb som det opleves fra bjergenes tinde. Her er ikke langt til åbenbaringen. Mørkeblå er derfor også den dramatiske tilsynkomst, ligesom den er det kongelige farve.

Violet

Djævelske kunster, magi og trolddom. Violet rummer det uvante. Den kan løfte dig op mod himmelen før så pludselig at kaste dig dybt ned mod jorden.

Grøn

Den vegetariske verden, frisk og saftig. Foråret og det nyudspungne; men også, som mørk, skovens dunkle utilnærmedelighed og dybe stilhed.

Orange

Solens varme, det luende bål; branden i mit indre. Glæden, der smelter sig vej gennem is og mismod.

Hvid

Der er alting i et blændende nu. Hvid får alle farver til at stråle, men er selv uden farve.

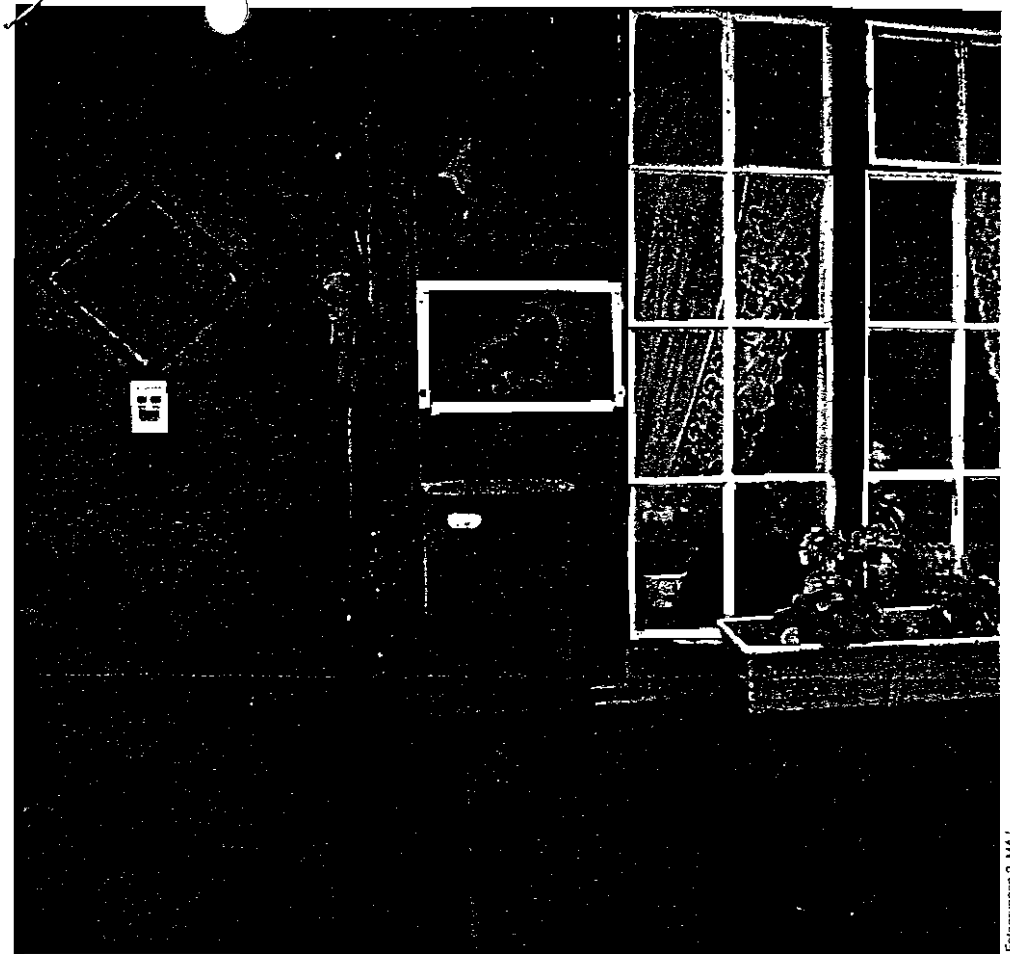
Sort

Manglen på farve, manglen på lys; ingen ting; til forskel fra enhver dyb kulør, der tilsyneladende nærmer sig det sorte, men som er væsens forskellig fra denne ved sin enorme intensitet. Sort svækker enhver farve som den sættes ved siden af.

Forsøg på at fange farvens sjæl kan bruges på mange måder. Teatrets dekorationer og dragter suger næring af disse kilder. Film og TV naturligtvis også. Moden fanger epokens humor med denne madding; og kunstnerne, ja de har fyldt deres indre dermed, så farve og deres sjæl bliver et.

Sven Okkels er den ene af lærerne på Malerskolen i Spanien. Han er københavner med liv og sjæl og har, siden han udgik fra Kunstakademiet i 1952, gennem 30 år udstillet separat i Den Frie Udstillingsbygning i København. Sven Okkels har tegnet sig gennem den halve verden; han har illustreret mange bøger og selv skrevet et par stykker. Tegningerne er grundlaget for oliemaleriet, som står hans hjerte nærmest.

Sven Okkels:
Landskab, Provence

Fotografien 2. M.A.J.

FARVERNE påvirker vort liv

Rødt på væggene i børneværelserne sætter endnu mere krudt i ungerne.
Farver rummer kræfter, der ikke bør ignoreres.

Ændrer blodtrykket

Farverne påvirker os rent biologisk. Forsøg med at dele heste efter et væddeløb i to stalde, hvor den ene var malet rød og den anden blå, viste, at hestene i den blå stald hurtigt faldt til ro, mens de i de røde båse fortsatte med at skrabe i jorden med hovene og slå med hovederne i timevis.

Andre forskningsresultater viser, at planter vokser bedre i rødt lys end i blå. Og at myrer ligefrem skyer det blå lys, mens rotter, høns og ænder viser større vækst og vægttiltag i rødt lys end i blå.

At hestene i den blå stald faldt hurtigst til ro, og at dyr og planter vokser bedst i rødt lys hænger sammen med, at de to farver udstråler kulde og varme. I et forsøg med mennesker, hvor den ene gruppe opholdt sig i et rødmalet rum og den anden i et blåmalet rum konstaterede man, at gruppen i det blå rum allerede faldt, at det var koldt ved en rumtemperatur på 15 grader, mens gruppen i det røde rum først sagde, at det var koldt ved 11 grader. Opfattelse af kulde og varme svingede med andre ord 4 grader. Denne forskel hænger sammen med, at den røde farve er nærmest det infrarøde og varmegivende i sin bølgefrequens, mens blå lys har en frekvens i nærheden

af det ultraviolette. Sammenlagt fylder det synlige lys i øvrigt meget lidt på den elektromagnetiske bølgeskala, som også rummer almindeligt elektrisk lys, røntgenstråler, mikrobølger og radiobølger.

Ændringen af vores blodomløb hænger sammen med, at farverne påvirker vore nervesystemer. De rødorange farver påvirker det nervesystem, der hedder Sympathicus og som får os til at bevæge os. Gul påvirker det samme system men i langt svagere grad. Blå og tildels grøn påvirker Vagus nervesystemet, som hjælper os med at slappe af", siger Karl Fischer.

Bruges i terapien

De biologiske grundvirkninger bruges flittigt indenfor stimuleringen af handikaperede børn og indenfor psykiatrien, hvor en del af den terapeutiske behandling kan være at opholde sig i rum malet i forskellige farver.

Et rum malet i røde farver vil virke stimulerende og pirrende samtidig med, at det vil øge pulsen og blodgennemstrømningen. Gule farver sætter gang i motorikken, kirtlernes sekretionsudskillelse og virker forstærkende på nervesystemet. Den grønne farve er beroligende og dæmpende, mens den blå farve virker

ammentrækkende, stabiliserende og dæmpende på blodomløbet.

En generel regel er derfor, at husets afslapningsrum bør være holdt i grønne eller blå nuancer, mens motionsrummet kan være rødt eller orange. Da den blå øger koncentrationsevnen mere end den grønne bør den nok vælges i arbejdsværelset, mens man nok må se i øjnene, at rødt på væggene i børneværelserne vil sætte endnu mere krudt bag i ugerne.

Men farverne har også en kulturpsykologisk betydning. Et symbolsprog hvor de signalerer helt bestemte ting. Tænk blot på færdselsloven og dens brug af farver på skilte og lyskurver. Her understreger rødt eksempelvis forbud og fare, ligesom det er et advarselstegn, når den røde lampe på bilens benzintåler pludselig lyser. Hvis omdrejningstæleren på en motor bevæger sig op i det røde felt, er der risiko for, at motoren brænder sammen. Det samme udtryk for aktivitet er den røde farve i vores ansigter, når vi enten er vrede eller har feber.

Selv farven på røde pølser er et faresignal. I det mindste ifølge traditionen. For den røde farve på pølser blev oprindeligt introduceret af myndighederne i Wien i begyndelsen af 1800-tallet, da de krævede, at pølser der

FARVERNE påvirker vort liv

Fortsat fra side 21

ikke blev solgt samme dag, de var lavet, skulle overhældes med rød farve og sælges til en lavere pris.

Men den røde farve udstråler også fart, kraft, seksualitet og aggressivitet. Tænk blot på den røde sportsvogn og kvindernes brug af rød læbestift. Det er heller ikke nogen tilfældighed, at næsten alle revolutioner igennem tiderne har brugt den røde farve på deres faner.

Friske fisk

Til forskel fra den røde fane er FN's flag blå. Akkurat li-

gesom det belønningsflag EF de seneste år har uddelt til strandområder i medlemslandene, hvor der er gjort en ekstra indsats for miljøet. Ganske i overensstemmelse med, at den blå farve virker beroligende og nøgtern. Et rødt, gult eller orange flag ville få badegæsterne til at tro, at der var noget galt.

Ligesom ingen er i tvivl om, at det er tilladt at gå over, når der er grønt lys, så er det heller ikke tilfældigt, at motorvejs-skiltning er holdt i blå eller grønt. Gule, røde eller orange farver ville

Når man gennemgår en farvetest, skal man blandt andet vælge farver og lægge dem op på plader med fire felter. Hvert felt har sin egen betydning og dækker sin del af ens jeg. Øverste venstre felt er faderfeltet der fortæller om ens ego, ide og sjæl. Fellet nedenunder er moderfeltet, der handler om ens krop og materien (modsat ideen i faderfeltet). Øverste højre felt er kontaktfeltet, der fortæller

om ens omgang med andre mennesker, og fellet nedunder er koncentrationfeltet, diciplinen og ens evne til at gøre noget færdigt. Hvis man har lyst kan man også lægge en femte farve midt på pladen. Denne farve, der altid skal lægges til sidst, kalder psykologerne for jøkeren: det er den, der siger, at på trods af de fire andre farver, er det det her, jeg vil. Under en farvetest lægger man

blot ansprore bilisterne til at køre endnu stærkere. Der er også sund fornuft i, at fiskehandleren holder sin butik i blå eller grønne nuancer. Det understreger, at hans produkter er friske. Ligesom en konditor vil kunne have gavn af at indrette sine lokaler i lysorange, rosa, hvidt og lidt sort. Det vil skærpe appetitten for de søde sager.

Intensive farver

Når man vælger farver har det også stor betydning, hvor længe man skal opholde sig i de enkelte rum. Er man der kun kort tid ad gangen, er det en god ide at vælge stærke og intensive kulører, da de skærper sanserne. Men kun for en kort periode. Man bliver hurtigt mættet, og farverne bynder at virke negativt. Derfor er stærke farver gode i bade-

værelser, bryggelser og kønengangsrum, mens pastelnuancerne bør dominere i opholdsrummene og soveværelserne.

"Desuden må man ikke glemme at tage hensyn til, hvor store rummene er. Mens symphaticus farverne giver nærhed og intimitet - rødt er stimulerende for vores seksualdrift - så giver specielt den blå farve kærlighed og distance. Et lille rum holdt i røde og orange farver vil derfor virke meget varmt og intimt, mens tillige vil det føles mindre".

Karl Fischer mener ikke, at man kan løse problemet ved at male det hele hvidt eller gråt.

"Hvidt har været moderne i flere år. Men de hvide vægge, som bliver altdominerende, uanset hvad der hænges på dem, har vist sig at virke kedelige og uninspirerende på de mennesker, der bor der. Hvidt er ligesom gråt og sort døde farver. Og forsøg har for nylig vist, at ophold i ikke-farvede rum går udover både kreativitet og koncentrationen.

I virkeligheden bør man farve alle rummene i et hus forskelligt. Afhængigt af hvad de skal bruges til, og hvem der skal bo der. Sympathicus og vagusmennesker kalder vi også populært A og B mennesker. Og måske kunne en gul eller orange nuance i soveværelset få B-mennesket til at stå mere villigt op, når vækkeuret ringer."

Hovedparten af de, der henvender sig til det æstriske institut for at få foretaget en farvetest, er par, som ikke kan enses om farverne.

"Som regel er det par, der i øvrigt kan godt sammen", men hvor alting går i hårdknude, hver gang der skal bestemmes noget med farve på. Problemet forsøger vi at løse ved at lade dem gennemgå en række farvetests, som ender med at give dem et tydeligt billede af dem selv. På en måde et portræt af deres indre. Og mange gange kommer resultatet bag på dem, når det faktisk viser sig, at de i årevis har levet med en farve, som har fremhævet egenskaber hos dem selv, som de ikke bryder sig om.

ERIK CLAUDI

FORKERTE FARVER på væggene kan give hovedpine, stress og depressioner. Og da hvide vægge har vist sig at gøre beboerne lidt kedeligere, end de behøver at være, så kan det være et svært valg, når man skal gøre sit indkøb hos farvehandleren. "For farverne skal harmonere med ens indre jeg. Hver farve påvirker os på godt og ondt", siger Karl Fischer, der er professor ved institut für Baubiologie i Wien, hvor man i snart tyve år har rådgivet både private og offentlige bygherrer om farvevalg.

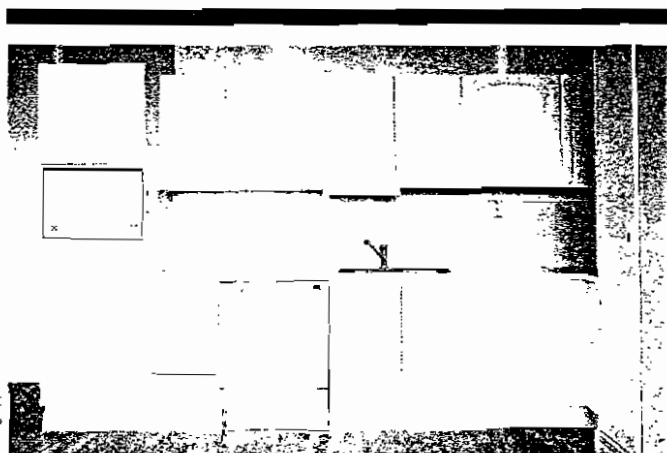
Farver har altid spillet en stor psykologisk rolle for os mennesker. Men det var først da forfatteren og naturforskeren Johann Wolfgang von Goethe i 1810 udgav sin farvelære "Geschichte der Farbenlehre", at vores forhold til farver blev sat i system.

"Goethe sagde selv, at hans farvelære var vigtigere end noget andet, han havde skrevet - Faust inclusive. Og han betragtes i dag som pioneren indenfor farvepsykologien", siger Karl Fischer.

Når det æstriske institut skal rådgive privatpersoner om farver, er det derfor med den ene hånd på den gamle digters digre værk, mens de med den anden lader kunden gennemgå en række farvetests, som giver et tydeligt billede af personens psykik.

"Viser testen eksempelvis, at man er en mystisk lidt indelukket person, så kan man enten vælge at forstærke det mystiske med violette farver eller modarbejde det depressive ved at tone den over i det uadventede røde eller det afklarede blå.

Omvendt skal en stresset udadventet person næppe have rødt på væggene i sine dagligstuer. Så ville hans blodtryk aldrig få en chance for at falde til ro. På den anden side skal man ikke lugte hans arbejdsværelse for røde, orange eller gule farver, fordi hans underbevidsthed dermed vil føle sig hjemløs. Der vil ikke være farver, han kunne identificere sig med".

Fotogrupper 2 M.A.

